

Kirurgi av patienter tillhörande Jehovas vittne

Syfte och Bakgrund

På grund av blodvägran, bär de flesta Jehovas vittnen ett blodkort (av Jehovas Vittnen kallat en fullmakt gällande sjukvårdsfrågor) där det står att de avsäger sig blodtransfusion. Med detta blodkort intygar patienten sitt ställningstagande till att avstå från behandling med blod. För svensk sjukvård räknas blod och blodprodukter som en livsuppehållande behandling vilket då Jehovas Vittnen avsäger sig.

Definitionen i 1 kap. 1 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (2011:7) om livsuppehållande behandling står skrivet att med livsuppehållande behandling menas behandling som ges vid livshotande tillstånd för att upprätthålla patientens liv. I den handbok som upprättades i samband med föreskriftens tillkomst ”Om att ge eller inte ge livsuppehållande behandling” räknas ett antal exempel upp på medicinska åtgärder som hälso- och sjukvården erbjuder en patient för att upprätthålla hans eller hennes liv. Bland dessa exempel återfinns tillförsel av blod.

Arbetsbeskrivning

- Patienter som ska genomgå kirurgi skall informeras om risken att behöva blodtransfusion i samband med operation.
- Detta görs på Plastikkirurgimottagningen samt på preoperativa mottagningen samt i förekommande fall på avdelningen.
- Om patienten informerar kirurg, sjuksköterska, läkarsekreterare eller operationskoordinator om sitt ställningstagande att inte ta emot blod och denna patient planeras in för kirurgiskt ingrepp, måste detta dokumenteras i patientjournalen. De uppgifter som ska dokumenteras är när och på vilka grunder han eller hon har gjort sitt ställningstagande.

- Det räcker med att detta skrivs in som en anteckning. Blodkortet (finns bifogat i rutinen) skannas in i patientens journal (Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (2011:7) om livsuppehållande behandling finns i 4 kap. 4 § bestämmelser om vad som i dessa fall ska dokumenteras i patientjournalen).
- Det är upp till patienten att berätta om sitt ställningstagande att inte ta emot blod/blodprodukter, vårdpersonal behöver inte fråga aktivt.
- Personal ska inte skriva under blodkortet.

Vuxna patienter

Patientens ställningstagande journalförs i Melior. Patientens blodkort (se bilaga) kopieras och skannas i patientjournalens sekundärarkiv.

Det är kirurgens ansvar att ta ställning till om riskerna (som adderas på grund av patientens vägran att ta emot blod) är acceptabla i förhållande till de vinster det kirurgiska ingreppet förväntas ge. Det är ofta lämpligt att dessa fall diskuteras på behandlingskonferensen, innan beslut fattas.

Barn/ungdomar

För barn gäller särskilda lagar och regler. Barnets egen önskan ska tillmätas ökande vikt med graden av mognad. Då föräldrar önskar att barnet inte ska få blodprodukter, och detta anses allvarligt riskera barnets hälsa eller liv, gäller socialtjänstlagen om anmälningsskyldighet av barn som riskerar att fara illa, om inte barnets egen uppfattning kan anses vara avgörande, se rutinen ”Anmälan om oro för barn och unga”.

Ansvar

Verksamhetschef, verksamhetsområde plastikkirurgi, område 5, Sahlgrenska universitetssjukhuset ansvarar för att de rutiner och riktlinjer som verksamheten kräver finns tillgängliga och följer gällande författningar/lagar. Samtlig personal på verksamhetsområde plastikkirurgi, område 5, Sahlgrenska universitetssjukhuset ska delges direktivet via verksamhetschef, sektionschef, vårdenhetschef och enhetschef.

Uppföljning, utvärdering och revision

Verksamhetsutvecklare ansvarar för uppföljning, utvärdering och revision av rutinen. Medvetet avsteg från rutinen dokumenteras i Melior om rutinen är kopplad till patient. Avsteg från rutinen rapporteras i MedControl PRO.

Referenser

Socialtjänstlagen (2001:453)

[Till dig som är skyldig att anmäla oro för barn \(socialstyrelsen.se\)](https://socialstyrelsen.se)

Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU

Jehovas Vittens officiella hemsida, information till vårdpersonal:

<https://www.jw.org/sv/medicinsk-information/>

Socialstyrelsen och läkaresällskapets etikdelegation: Nej till blodtransfusion bör respekteras om patienten är klar över följderna”, Läkartidningen 86:6 (1989), s. 450f.

SOSFS 2009:28 Socialstyrelsens föreskrifter om blodverksamhet

SOSFS 2011:7 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om livsuppehållande behandling

Granskare

Peter Apelgren, verksamhetschef Plastikkirurgi [petap1]

Fullmakt gällande sjukvårdsfrågor

1. Jag, _____ [texta eller maskinskriv ditt fullständiga namn], med personnummer _____, utfärdar detta dokument för att ge anvisningar om medicinsk behandling och förordna ett ombud i sjukvårdsfrågor i händelse av att jag inte kan föra min egen talan.
2. Jag är ett Jehovas vittne, och jag föreskriver att **INGA TRANSFUSIONER av helblod, röda blodkroppar, vita blodkroppar, blodplättar eller plasma** ges mig under några som helst omständigheter, även om behandlande läkare anser att det är nödvändigt för att bevara mitt liv. (Apostlagärningarna 15:28, 29) Jag motsätter mig predonation och lagring av mitt blod för senare bruk.
3. **Angående livsuppehållande åtgärder:** [markera *ett* av de två alternativen]
  - a) Jag önskar inte att mitt liv förlängs, om läkare med rimlig säkerhet kan avgöra att min situation är hopplös.
  - b) Jag önskar att mitt liv förlängs så mycket som möjligt inom gränserna för allmänt accepterade medicinska normer, även om det skulle innebära att jag hålls vid liv i årtal med hjälp av medicinsk apparatur.
4. **Angående andra hälsofrågor** (till exempel pågående medicinering, allergier, särskilda hälsoproblem eller annat som har att göra med mina önskemål i samband med sjukvård) så gäller följande:
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
5. Jag tillåter ingen (inte heller mitt ombud) att ignorera eller sätta sig över de anvisningar som jag ger i detta dokument. Familjemedlemmar, släktingar eller vänner kan ha en annan åsikt än jag, men detta försvagar inte kraften eller innehållet i min vägran att ta emot blod eller i andra anvisningar jag gett här.
6. Med undantag av det som jag redan själv gett anvisningar om här ovan, förordnar jag här i detta dokument den person som ska vara mitt ombud och fatta beslut åt mig om andra frågor uppkommer när det gäller den vård som ges mig. Jag ger mitt ombud fullt bemyndigande att säga ja eller nej till behandling å mina vägnar (inbegripet artificiell näringstillförsel och

vätsketerapi), att samråda med mina läkare och få kopior av mina patientjournaler och att vidta rättsliga åtgärder för att försäkra sig om att mina önskemål respekteras. Om mitt första ombud är oanträffbart, har förhinder eller inte önskar medverka, förordnar jag här i dokumentet ett alternativt ombud med samma bemyndigande som mitt första ombud.

_____
(Namnteckning *)

_____
(Datum)

_____
(Adress)

VITTNESINTYG: Undertecknade vittnen, som är myndiga och som särskilt tillkallats för att bevitna denna fullmakt, intygar att fullmaktsgivaren i vår samtida närvaro egenhändigt underskrivit fullmakten. Vi intygar också att detta skett av fri vilja och vid sunt och fullt förstånd **samt att vi själva inte förordnats till fullmaktsgivarens ombud eller alternativa ombud i sjukvårdsfrågor.**

_____
(Namnteckning)

_____
(Namnteckning)

_____
(Adress)

_____
(Adress)

OMBUD I SJUKVÅRDSFRÅGOR*

Namn: _____

Adress: _____

Telefon: _____

ALTERNATIVT OMBUD I SJUKVÅRDSFRÅGOR*

Namn: _____

Adress: _____

Telefon: _____

* **OBS:** Innan du undertecknar fullmakten ska du ha fyllt i all information (inbegripet namn, adresser och telefonnummer till dina ombud i sjukvårdsfrågor). Två personer ska bevitna namnteckningen på fullmakten. Du kan välja vilken vuxen person som helst som ditt ombud, men det rekommenderas att du inte väljer din läkare, någon av din läkares anställda eller någon anställd på ett sjukhus eller sjukhem där du är patient, såvida inte personen i fråga är släkt med dig genom blodsband, äktenskap eller adoption.

Fullmakt gällande sjukvårdsfrågor
(Se undertecknat dokument.)

NEJ TILL BLOD

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje verkställighet

Gäller för: Verksamhet Plastikkirurgi

Innehållsansvar: Anna Paganini, (annla142), Verksamhetsutvecklare

Godkänd av: Peter Apelgren, (petap1), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9785-1904528390-84

Version: 5.0

Giltig från: 2024-10-23

Giltig till: 2026-10-09